

Compost: circulair product met unieke eigenschappen vraagt om aparte status binnen de meststoffenregels

Inleiding

Organische stofgehalten van de Nederlandse bodem staan onder druk. De huidige meststoffenregelgeving richt zich met name op het terugdringen van emissies van stikstof en fosfaat. Hierdoor is het moeilijk om voldoende organische stof aan te voeren en te komen tot integraal duurzaam bodembeheer.

Compost

Compost is een product dat wordt gemaakt door recycling van organische reststromen zoals groenafval en groente-, fruit- en tuinafval. Compost is een uitstekende organische bodemverbeteraar. Het is veilig, bevat veel effectieve organische stof, en relatief weinig stikstof en fosfaat. De landbouwkundige waarde van compost is breed onderkend.

Productie van compost uit organische reststromen sluit naadloos aan bij het Rijksbrede Programma 'Nederland Circulair in 2050', het VANG beleid (Van Afval Naar Grondstof) en de Biomassavisie 2030 (behoud van natuurlijk kapitaal). Bovendien legt het koolstof (CO₂) vast in de bodem en draagt daarmee bij aan de oplossing van het klimaatprobleem.

Het probleem

Ondanks de gewaardeerde producteigenschappen van compost heeft de compostsector te kampen met afzetproblemen. Agrariërs voorzien in hun primaire bemestingsbehoefte met dierlijke mest, dat in overschot voorradig is. In de plaatsingsruimte die daarna overblijft, kunnen maar beperkt organische bodemverbeteraars zoals compost worden aangevoerd. Er is, met andere woorden, sprake van concurrentie tussen dierlijke mest en organische bodemverbeteraars zoals compost, oftewel het producerend vermogen van de bodem op korte termijn en de bodemkwaliteit op lange termijn.

De afzetproblemen zullen toenemen wanneer door de ambities uit het VANG programma en het Rijksbrede programma 'Nederland circulair in 2050' de hoeveelheid compost groeit. De beoogde circulaire toepassing van reststromen komt daarmee verder in het gedrang.

Oplossingsrichting

Steeds meer agrariërs, landbouwkundigen en onderzoekers constateren dat duurzaam bodembeheer en organische stof centraal zouden moeten staan in het meststoffenbeleid.

In het rapport 'Toestand en dynamiek van organische stof in de Nederlandse bodem' heeft de Technische Commissie Bodem (TCB) gewezen op het belang van organische stof. In zijn reactie op dit rapport gaf de Staatssecretaris aan 'preventieve maatregelen' te willen bezien binnen het kader van de evaluatie meststoffenregelgeving. Tot de 'preventieve maatregelen' zou, ons inziens, moeten

behoren een faciliterend kader voor kwalitatief goede organische bodemverbeteraars in de meststoffenregelgeving. Uiteraard moeten deze preventieve maatregelen niet conflicteren met de eisen uit de Nitraatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water.

Wat stellen wij concreet voor

In het belang van duurzaam bodembeheer en circulair hergebruik van organische reststromen vragen wij om meststoffenregelgeving waarin goede kwaliteit organische bodemverbeteraars een speciale positie hebben. Kwalitatief goede organische bodemverbeteraars zijn bodemverbeteraars die onder meer veilig zijn, hoog in gehalte effectieve organische stof en relatief laag in nutriëntengehalten (bijvoorbeeld compost). Deze bodemverbeteraars dragen veel bij aan opbouw van organische stof, terwijl de effecten op nitraat- en fosfaatuitspoeling gering zijn.

Dat kan op verschillende manieren:

1. Het verplichten dan wel stimuleren van het gebruik van organische bodemverbeteraars. Hiervoor zijn verschillende scenario's denkbaar, bijvoorbeeld:
 - a. Het gebruik van een minimale hoeveelheid organische bodemverbeteraars binnen de bestaande fosfaat-gebruiksruimte verplichten;
 - b. Het geven van een beperkte extra fosfaat-gebruiksruimte wanneer deze wordt ingevuld met kwalitatief goede organische bodemverbeteraars (die dus veel bijdragen aan organische stof, maar niet zorgen voor meer uitspoeling naar grond- en oppervlaktewater);
 - c. Het inpassen van maatwerkoplossingen, waarbij wordt gedifferentieerd naar grondsoort, fosfaat-toestand en bouwplan.
2. Het introduceren van 'goed organische stofbeheer' als maatregel voor de Vergroeningspremies van het GLB. In Vlaanderen is een vergelijkbare maatregel genomen: agrariërs worden binnen deze systematiek verplicht maatregelen te nemen indien het gehalte organische stof in de bodem onder een grenswaarde zit.

Verder vragen wij de Rijksoverheid om uitvoering te geven aan het 4 promille initiatief, dat Nederland tijdens de Klimaatop in Parijs ondertekende. Hierdoor kan de Nederlandse landbouw een significante bijdrage leveren aan de oplossing van het klimaatprobleem.

De BVOR

De **BVOR** (www.bvor.nl) is de branche organisatie voor producenten van compost, biomassa en andere biobased producten. Leden van de BVOR verwerken jaarlijks circa 2 miljoen ton groenafval en 1 miljoen ton gft-afval (groente-, fruit-, en tuinafval) op daartoe vergunde locaties. Samen vertegenwoordigen zij circa 80% van de compostproductie in Nederland.

Deze notitie is door BVOR opgesteld samen met **Vereniging Afvalbedrijven** (www.verenigingafvalbedrijven.nl). Bij Vereniging Afvalbedrijven zijn onder meer aangesloten de producenten van gft-compost. De voorstellen in deze notitie worden door beide organisaties gezamenlijk bepleit.